

ДОСВІД ФОРМУВАННЯ МКК СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ У ВНЗ ІНШИХ КРАЇН

Курінна С. Д.

Харківський національний економічний університет ім. С.Кузнеця

Розвиток національної економіки, що визначає життя людей кожної країни, неможливий без економічних відносин з іншими країнами. Швидкий науково-технічний розвиток країн обумовлює створення нових поколінь транспортних засобів і систем комунікації, що веде до здешевлення і прискорення транспортних перевезень, робить контакти між країнами доступнішими і швидкими. Наявність інтернету, супутникового і стільникового зв'язку перетворює весь світ в єдиний інформаційний та економічний простір, дозволяє оперативно приймати, реалізовувати управлінські рішення і здійснювати повноцінний контроль всіх процесів. Цей глобальний простір має крім того ще значущу правову і культурну складову.

Стає зрозумілим, що в умовах глобальної комунікації проблема мовної підготовки студентів-економістів набуває особливої актуальності. Вона забезпечує розвиток особистості засобами мови, дає змогу здійснювати ефективну комунікацію і працювати з інформацією як рідною, так й іноземною мовою, надає беззаперечні переваги в будь-якій сфері діяльності.

Але у сучасний період необхідно не просто забезпечити студентів знаннями, а й сформувати ключові компетентності для успіху в житті, зробити випускника конкурентоспроможним у суспільстві.

Досвід європейських країн у цьому питанні показує, що подібну мету необхідно формулювати і надавати їй практичного спрямування.

Так, наприклад, у Німеччини така мета була сформульована ще в 90-х роках. Навчання набуло більш практичного спрямування і було зорієнтовано на набування студентами необхідних міжкультурних компетентностей.

Програми навчання в різних університетах можуть відрізнятися з тієї причини, що питання культури та освіти в Німеччині входять у компетенцію земель, тому в кожній із земель діє свій закон про освіту, складений на основі “рамкового” федерального закону і кожна земля має право впроваджувати свої умови навчання. Але існує спеціальний орган, Постійна конференція міністрів культури земель, який координує політику в галузі освіти і є відповідальним за якість освіти в масштабах всієї країни. Характерним для процесу підготовки студентів є навчання терміном до одного семестру у країні, мову, або економіку якої вивчають. Такі стратегії навчання вимагають більш свідомо підходити до різних культур навчання і пропонують відповідні підготовчі, вступні або семестрові тренінги, де запроваджується обов’язкова навчальна опіка і консультування. В Німеччині існує ціла низка державних, приватних, громадських, церковних, профспілкових освітніх установ, що надають послуги для стажування та підвищення кваліфікації. Такі завдання виконують культурний центр ім. Гете (GI), Німецька служба академічних обмінів ДААД (DAAD), а також Служба педагогічних обмінів ПАД (PAD). Вони пропонують проекти і програми підвищення рівня мобільності студентів, обміну досвідом, налагодження взаємодії з представниками інших культур. Все це суттєвою мірою обумовлює успіх ініціативи щодо створення європейського простору освіти. Технології розширення “європейського параметру” в освіті обумовили появу програм з професійної підготовки молодих фахівців різних галузей, таких як, наприклад, програма “Кометт”, “Еразмус I”, “Еразмус II”, “Європейський параметр в освіті”, “Молодь для Європи”, “Темпус”, “Молоді люди в європейській общині”, в основу якої покладено концепцію навчання, орієнтованого на подолання міжкультурних та міжнаціональних проблем у європейській співдружності. Основними принципами їх діяльності є інтернаціоналізація навчання всіх навчальних програм вищих навчальних закладів, а також міжкультурне спілкування з акцентом на завданнях розвитку мобільності студентів, спроможності здійснювати свою професійну

діяльність у майбутньому щонайменше двома мовами. Ці програми дають можливість забезпечити залучення кожного студента до ознайомлення з культурними цінностями інших народів. У ВНЗ Німеччини проводяться численні семінари з міжкультурного спілкування, що дає можливість обміну досвідом, знаходження спільних рис життя країн, а також з'ясування відмінностей.

Чимало можливостей для студентів, що бажають набути міжкультурної компетентності, надає Європейський Союз. Наприклад, у межах програми Erasmus+ вони мають можливість навчатися протягом декількох місяців в іноземному виші або ж пройти стажування за своєю спеціальністю. Це дає можливість отримати новий культурний і навчальний досвід. Але для успішного навчання за кордоном студент повинен мати хорошу мовну підготовку, мати щонайменше рівень B2. У такому випадку студент обов'язково зіткнеться з людьми різних національностей, віросповідань, політичних поглядів тощо. Тому чим краще він буде підготованим у навчальних закладах своєї країни, тим ефективнішим буде курс навчання за кордоном. Все частіше такі завдання перебирають на себе різноманітні волонтерські програми, саме вони дають найбільші можливості розвитку, розширюють світогляд, провокують зацікавлення іншими культурами і країнами та допомагають ще краще опанувати мови. Залежно від програми, студент може бути за кордоном від кількох тижнів до півтора року. До того ж у таких поїздках переслідуються ще й додаткові цілі: бажання цікаво і з користю провести літо або ж при необхідності протягом року перепочити від навчання. Однак попри отримання нових можливостей і корисного досвіду, волонтерство підходить не для всіх. В першу чергу тому, що волонтери не отримують зарплатні. Деякі програми передбачають стипендію, утім вона дуже невисока. Крім того, нелегкими, або незвичними можуть бути умови проживання. Але саме так народжується взаєморозуміння й толерантність. Також варто бути готовим, що проєкт може виявитися не таким цікавим, як здавався, або робота не завжди буде гарно організованою. Але багато чого

залежить від розуміння, ініціативи та наполегливості учасників. До того ж серйозним обмеженням для учасників міжнародних програм може бути плата за участь у цих програмах. Зазвичай вартість може коливатися від 300 євро за тиждень до кількох тисяч за місяць. Безкоштовні проекти існують, але їх дуже мало. Проте в розвинених країнах бути волонтером дуже престижно, часто саме фахівцям з таким досвідом надають перевагу роботодавці. Тому охочих стати добровольцем багато, і вони готові за це платити. Велику популярність мають програми: EVS, AIESEC, SALTO Training and Co-operation Resource Centre. EVS є безкоштовною, її та European Voluntary Service фінансує Євросоюз. Вона відкрита для молодих людей віком від 18 до 30 років і вимагає обов'язкового знання англійської або основної мови країни перебування.

Пошук проекту може тривати від кількох місяців до кількох років. Тому волонтери часто подають свої резюме в 50-100 різних організацій, сподіваючись хоча б на одну позитивну відповідь. Після того, як проект буде знайдено і участь в ньому підтвердять, можливо, доведеться ще чекати надходження фінансування. Тільки після цього етапів можна подавати документи та починати готуватися до поїздки. Програма EVS оплачує переліт, місцевий транспорт, житло і страхівку. На місяць призначається стипендія, що дорівнює мінімальній зарплаті відповідної країни. Єдина вимога – усі витрати мають бути підтвердженими чеками, тому доводиться серйозно відноситись до їх збирання. Усі, кому пощастило попрацювати волонтерами, переконують, що за відповідного стилю життя грошей вистачає не лише на харчування та побутові витрати, а й на подорожі. Програма Global Citizen міжнародної організації AIESEC пропонує стажування в соціальних проектах протягом 6-8 тижнів. Програма Global Talent дає змогу стажуватися від 9 тижнів до 1,5 року в таких галузях як педагогіка, інформаційні технології, інженерія, маркетинг, проектний менеджмент, готельний бізнес. Програма Global Talent передбачає зарплату і не є волонтерською. Утім фінансове забезпечення й умови проживання за

великим рахунком не відрізняються від волонтерських. А от тривалий досвід роботи в AIESEC дає змогу стажуватись у Google, DHL, TATA consultancy. Міжнародна програма "Молодь в Дії" покриває 100% витрат на харчування, проживання та екскурсії. Квитки кожен має купувати самостійно, утім після тренінгу буде повернуто 70% їх вартості. Іноді доводиться платити внесок за участь, але зазвичай це не більше ніж 40 євро.

Багато проектів пропонують Грузія, Вірменія, Азербайджан, Молдова та Туреччина. Але зазвичай вони поступаються за рівнем і мають вужчу специфіку.

Отже приходимо до висновку, що міжкультурна компетентність є ключовою компетенцією у XXI сторіччі і є запорукою успішного кар'єрного зростання майбутнього фахівця. Тож розвиток відповідних освітніх програм в Україні є необхідним заходом для створення якісної освіти, що максимально наближена до європейських стандартів.

Література

Lišková, D., Štefančík, R. Interkulturelle Kommunikation im Wandel der Zeit. – Hamburg: Verlag Dr. Covač. – 2016, 188 S.